

L'UNGLA MÉS...

Masoquisme, dius.
Supervivència, corregeixo.

LUCIA PIETRELLI

Na Panada

Em present: el meu nom és Tomeu, l'amo en Tomeu. Tenc vuitanta-dos anys. Sóc natural d'Ariany, un poble del Pla de Mallorca. Sóc vidu des de fa deu anys. Me n'enorgullesec de dir-ho: mentre la meua dona era en aquest món cardàvem —barrinàvem, es diu per aquestes contrades— tres vegades cada dia. I sense ganes, deia ella, la pobrissona.

Fins l'any passat, cada divendres, després de la partida de cartes, anava a veure na Panada. De costum, ja hi tenia tirada. Amb na Panada se'm passaven les ganes de femella, la picor de l'entreuix; perquè la luxúria, com l'aigua, necessita camins. Us explic:

Na Panada era —dic “era” perquè exhalà l'ànima l'any passat— una dona d'anys, de setanta-sis anys. Fou, tota la vida, una placera de cols, escaroles, pastanagues, enciams, ciurons... De sempre li havia agradat el trull dels homes, i això era ben sabut pels voltants. Vivia en un poble veïnat, a Petra. Un poble molt proper al meu, tant, que el repic de les campanes d'un confoia els vilatans de l'altre. Idò bé, just acabada la partida de truc, engegava el cotxe i... a veure na Panada. Aquesta vivia a la meitat d'un carreró ombrívol i costerut, vorejat de moreres generoses. La casa era de marès rogenic, de Felanitx, amb les persianes verdes i amb trossos de pintura aixecada. Així que entrava al rebedor hi havia un solemne canterano meravellosament guapo i damunt d'aquest un ram de petúnies músties. L'emblanquinat de vora de l'entornpeu bufava per la humitat corrompuda pel pas del temps. A mesura que feia passadís cap al menjador, passava a dreta i a esquerra per davant de fotografies en blanc i negre de corregudes de toros. Toros aturats amb aquell alenar profund i dilatat, toros investint el vermell de la capa dins l'essència de la bogeria, toros amb les potes del davant doblegades i amb un riuet de sang boca avall i a punt de... Toros! Al menjador hi havia la llar amb la campana de la xemeneia folrada de pedra

calcària. Vora la llar hi havia el marit de na Panada. Un home vell, li'n posava noranta de bons... Quasi ja un bon Jesuset; i trist, trist com els més tristos que mai no hagi vist. Palplantat davant ell li deia, “Bona tarda”, i ell m’aixecava la barbeta amb una indiferència quasi de blasfèmia. Just aquí, la dona, na Panada, m’agafava del braç i em deia: “Venga, anem a l’habitació”. Jo darrere d’ella, ella davant de mi, i una altra vegada a fer passadís per davant de les fotografies dels toros. Toros i més toros. “Entra, fes el favor”, em demanava amb una veu apagada. A l’habitació no em sabia estar de preguntar-li si el seu marit no s’enfadaria, si no se sentiria incòmode; i ella em responia que em deixés anar de bajanades, que el seu marit ja era més mort que viu, que dins ell ja no hi havia ni una espurna de vida. Maniobrava la sivella del cinturó, els calçons em queien a plom. La sivella petava contra la rajola. Ella es despullava. Mentre ho feia sempre reparava l’ungla del dit gros de la mà dreta, una unglà de dol, l’ungla més bruta del món. Al coll tenia una pigà com una petita rosa negra, una pigà negra envernissada. Es deixava caure damunt del llit nua de pèl a pèl, estirada i enfonsada damunt d’aquell matalàs, panxa enlaire, braços i cames en creu; i jo... començava a llepar-li el tall de l’entrecreix. De sempre l’eixancava a més no poder; així el greix

no m'impedia poder llepar a cor què vols i fer la feina ben feta. Llepava una o dues hores (d'ençà que prenc les maleïdes píndoles per a la pròstata el cap d'avall no funciona i... llep. M'encanta llepar. Duc el pecat encastat al paladar). Quan el cansament no em deixava seguir, especialment per les mandíbules enrampades, ens aturàvem i ens vestíem tira-tira. I tornàvem al menjador, on hi havia el seu marit. Em seia a tocar de la foganya. Després d'un gran silenci, l'espòs em preguntava, mecànicament, sense esperar resposta, amb els ulls mig morts i amb la veu apagada, “Ha anat bé? —i hi afegia:— Això ho has d'acabar més aviat. Jo quan era jove amb quinze minuts ho tenia enllestit.” Mai no vaig saber què dir, només em quedava esma per mirar algun punt indeterminat d'entre les potes de la seva cadira. I tot d'un plegat, m'aixecava i agafava del meu butxacó quinze euros i els posava damunt de la llosana de la xemeneia. De la darrera vegada record que, mentre ell em mirava de reüll i somreia de biaix, els baixos dels seus calçons eren un gran degoteig. Aquell home s'havia compixat i no se n'havia adonat. Semblava un home que s'enxiquia, s'enxiquia deixant un rastre aigualit.

Llapis

La infermera sortí amb una rialla diàfana per informar-los que tot havia anat força bé; en Carles havia pesat tres quilos dos-cents grams. Durant els seus primers tres anys dormí a l'habitació dels pares; entre el pare i la mare. Aquests, algunes vegades, a la nit, s'aixecaven i follaven —el temps de què disposaven no permetia gaires preàmbuls, passaven ràpidament a l'acció. Follaven al bany, altres cops a la cuina, altres a la sala d'estar... I quan retornaven cap al llit, caminant de puntetes, fent ganyota d'alegria, se sentien feliços; i el marit, de tant en tant, mentre avançaven pel passadís entre instantànies familiars, pegava algun toc precís a una anca d'ella en senyal de certa dominació i de, per a ell, gaubança. El soroll

del palmell contra l'anca era un toc concís: toc!
La mare es col·locava a l'esquerra del nin i el pare a la dreta; s'adormien als caires del llit. Així, en Carles gaudia d'una àmplia superfície central de matalàs i, des de sempre, dormia agafat a qualche membre o a qualche annex de la seva mare (ja fossin als cabells, a una màniga del pijama...). La mare s'adormia amb el suport afectiu incondicional del fillet i el marit amb els testicles buits; tots reposaven davall d'un embigat de fusta de pi. I a fora, al jardí, en els dies de lluna plena, un aglaner il·luminat per la tènue llum projectava una gran ombra al damunt de la part del darrere de la casa.

La mare s'havia separat del pare. A cops agafava, entre el polze i l'índex, qualche cabell blanc i l'observava a contrallum. Solien ser uns cabells llargs, apagats i recargolats. Es trobava radiant i a estones malament, amb pensaments irreal, això que els psicòlegs en diuen estil atribucional irreal, deformat. Intentava aparcar un Renault Twingo, que no havia passat la inspecció tècnica de vehicles, a l'aparcament d'un gran supermercat. Plovia. El vent feia canviar el grau d'inclinació de la pluja.

Pel retrovisor interior, mentre maniobrava el cotxe, mirava de gairell el seu fill —les arracades noves de la mare esquitxaven flocs de llum dins del mirall. En Carles, que ja tenia quatre anys, portava un raig de moc espès fins a tocar-li el llavi superior. El nin, de tant en tant, amb la llengua a tot estirar, aixafava una bona quantitat de moc i l'arrossegava a dins de la seva boca; mentre, i d'aquella manera, amb una canyeta xuclava suc de poma d'un bric. A voltes, intencionadament, absorbia l'aire de dins l'envàs de manera exagerada; mentrestant, la mare estrenyia les barres i contenia la ira, alhora que intentava aparcar el cotxe en un espai molt reduït.

L'entrada al supermercat era cridanera: hi havia uns globus gegants i vermells situats a banda i banda de la porta, que feien publicitat d'una marca d'antisèptic bucal. Tot just entrar a l'establiment, una intensa estampa de productes de consum forçaven, algunes vegades violentament, les ninetes dels ulls. Al fill li agradava agafar i ficar dins del carretó alguns productes de més, tals com xocolata i dònuts, i mirar amb expressions de súplica impossibles de suportar. La mare tira-tira es carregava de nervis, de tensió, però li ho consentia per por de la conducta del nin si li manava que no ho fes. I quan, irremeiablement,

li deia “NO”, la criatura s’asseia enmig del passadís, es treia les sabates, sovint els mitjons, i es posava a plorar a llàgrima viva.

La gent els mirava de cua d’ull. La gent allargava la mà per agafar un producte de l’estant i fitava, acusant d’aquella manera, amb aquells enormes dits acusadors, aquella mare, que s’enfonsava de mica en mica enmig de gelatines, bacallà congelat i iogurts desnatats. I just aquí, el nin, la seva enrabiada, recobrava una intensitat mai no vista i començava a giravoltar amb tot el seu cos al llarg del passadís. Freqüentment, la mare, des de l’abatiment i el derrotisme, perdia el sentit de l’oïda i es quedava palplantada i immòbil només amb les imatges del seu fill; i un rètol imaginari tot ple de bombetes de diferents colors se li apareixia entre els macarrons i els espaguetis escridassant “L’espectacle de la mare patètica”, per acabar sonant una traca final de mil sirenes i el retorn d’una mirada d’espant d’haver estat realment lluny, molt lluny. El carretó de la compra amuntegava molts de productes elegits per en Carles. L’epicentre del seu egocentrisme era sobirà. Seia al carretó amb les sabates sense posar i amb els ulls vermells i humits. La caixera, que havia vist i sentit la feta, provà de consolar la mare dient-li que això,

allà, era molt normal; però la mare la menyspreà amb una ganyota de “tu què n’has de fer”. Fora del supermercat, centenars de bombetes tremolaven dins un fons d’una ciutat a l’estil americà i el soroll d’una derrapada d’una moto desfeia l’estrany encís del dia.

Va cursar l’Educació Primària en una escola pública de costa. Va aprendre a llegir tard. La mestra, en els cursos de tercer i de quart, a les dotze clavades, després del pati, l’enviava sovint a Direcció per suposats problemes d’indisposició. Just a l’entrada del despatx, en una vitrina miraculosament intacta des de feia tres dècades, hi havia nombroses fotografies d’antics mestres i d’equips directius i alguna instantània familiar, així com diferents premis concedits a l’escola. Sempre que en Carles hi entrava, tocava la immutable vitrina amb el capciró d’algun dit; llavors la directora, una dona de galtes rodones i alguns plecs a la papada, li preguntava, maternalment, amb un somriure flonjo i adormit a la cara: “Què et passa, Carles?” I ell contestava: “Em fa mal l’estómac”. Tot seguit es posava a plorar a raig fet. La directora, amb un to de veu reposat, intentava

raonar la veracitat de les seves afirmacions (“Segur que et fa mal? I si descansas una mica i després ja veurem què passa?”), per finalment afartar-se’n i trucar a la seva mare perquè se l’emportés. La mare l’engrunava de la mà, feien passes cap a les barreres de la sortida. El nin, a voltes, xiulava expel·lint l’aire entre les dents, arrufant el nas. Les barreres s’obrien amb un clic i al carrer l’esperava un home amb fums de mascle silenciós i un somriure amb què feia veure que controlava perfectament la situació. Era el nou *nòvio* de la mare, amb un tuf inconfusible d’alcohol.

En els cursos de cinquè i de sisè, en Carles era un jove amb unes bones trossades, presumit i amb roba de marca. Desafiava els mestres públicament i, amb la impossibilitat de sortir-se’n, es colpejava el cap i els punys contra la paret. Llavors, el mestre de suport se l’enduïa al pati; i mentre feien passes, calladament, desbaratant l’aigua morta i metàl·lica d’alguns bassals, pel davant de parets amb dibuixos de cases amb xemeneies, sols riallers i arbres que semblaven xupa-xups, s’anava tranquil·litzant. Al senyal del mestre anava a l’abeurador i, tot seguit, a seure en una cadira fins a la propera classe.

En Carles ja era a l'institut. Heus aquí l'edifici de Secundària, una construcció modernista, de formigó, d'angles de noranta graus i d'aparent solidesa intemporal. Un edifici per a tothom, amb les seves rampes i ascensors per a aquells nins i nines amb qualche deficiència física; els finestrals grans per a una correcta il·luminació i les aules espaioses, així com també grans portes i amples passadissos.

Per aquell temps ja era un l'alumne amb la bogeria pul·lulant exageradament per dins de les seves ninetes; i un migdia passà el que mai no havia de passar. Després de les classes a la Secretaria no hi havia ningú i una pila d'exàmens per fer eren allà, al costat d'unes instantànies, de segur, d'algun docent. En Carles hi entrà en total solitud per robar un examen i el conserge, vengut del no-res, li va aturar fortament la mà. Mil bombolles d'odi, incipients, amb vigoria, pujaren des del fons del seu cervell; i com una bístia putejada, terriblement putejada, agafà unes tisores de jardiner, de mànec enorme folrat amb cinta aïllant de color vermell mat, que eren damunt del taulell, i amb les mans tremoloses, que transmetien la tremolor a tot el cos, fitorà la

zona del fetge del conserge. Les fulles de la tisora rebentaren la carn i entraren endins a través d'uns infinits estrats de teixits. La font de l'hemorràgia emanava sang volenterosament, gairebé negra, tan densa que es podia quasi tallar a tall fi. Li feia sagnar l'ombra i tot. El conserge el mirava com aquell que perd l'ànima amb laments llargs i subtils, com els dels gossos quan agonitzen vora qualsevol tancat. Llavors, a terra, va rebre tot un aplec de puntades de peu, que intentà aturar encongint les cames i amagant el cap entre els braços. Des del fons del seu pou el dolor el podia, ja quasi no tenia forces per lluitar i la mort, que el mirava des d'una cantonada bruta fent-li una mala ganyota, era a un fil. El jove no tenia temps de preguntar-se què havia fet; però sí tenia por, sí tenia ira, sí tenia angoixa, ho tenia tot, s'esverava. Se'n va anar atabalat damunt dues cames concentrades en unes gambades decisives per un carreró costerut que hi havia a la sortida de l'institut. I en Carles caminava i estrenyia les barres i les pupil·les dilatades... Mentrestant, el conserge s'arrossegava, del tot gemegós i relliscós, cap a una finestra gran amb persianes venecianes obertes de bat a bat.

Va tocar el timbre de sortida de l'escola del costat

de l'institut. Pels passadissos i amunt i avall de l'escala es va desfer un desfici de xiscles i de corredisses. Tota una diversitat de sorolls amaraven aquell indret, cada dia d'escola, a aquella hora: sorolls de nins i de nines, sorolls de mares i de pares que des de les baranes cridaven el seu fill, sorolls de cotxes, xiulets dels municipals que regulaven el trànsit... I els fillons s'escampen com una taca d'oli entre les cames de les mares i dels pares i els cotxes aparcats. Na Farida, una nina de quatre anys, marroquina, feia camí cap a la sortida de l'escola. Portava un llapis nou. La nina estava desfeta d'alegria. Dibueixava a cada moment un ulls il·luminats d'alegria. Refregava el llapis a tot déu, estava desfeta de satisfacció. Na Farida començà a fer cercles al voltant de la seva mare, xisclant com una boja, amb aplaudiments i rialles escandaloses. La seva mare rigué i la mirà expectant, a un pas de la felicitat. La nina se li atansà i se li agafà a una cama alçant el llapis fins a l'alçada dels pits; el sacsejava sense aturall, fins que la mare s'ajupí i parlaren alegrement mentre miraven el regal. De sobte, les alertaren els crits d'un home que es trobava a l'edifici del costat, un institut d'ensenyament secundari, al buit d'un finestral amb persianes venecianes obertes de bat a bat, amb el cap repenjat a la finestra i amb la boca molt oberta, expulsant paraules entrebancades amb

la contundència d'una pala de ping-pong. La gent no sabia avenir-se d'aquell esbós humà al finestral. La mare de na Farida li posà les mans al damunt del cap i el pressionà contra la seva panxa, tapant-li els ulls. Sota la poderosa llum del sol del migdia, el conserge saltà des d'una altura considerable, a uns cinquanta metres més enllà; caigué com un sac feixuc, amb un cop d'una brutalitat considerable, i amb un crit agut foradà el cel en apologia de la mort. Tot un escamot de pares i de mares es miraren per confirmar la certesa d'aquella feta i es refugiaren en un silenci abjecte, dividint encara més la població entre víctima i espectadors. La mare mirà la seva filla i els ulls se li entelaren amb una aigua netíssima; mentrestrant, la nina alçà el llapis en direcció al finestral amb persianes venecianes obertes del tot.